

VAROVÁNÍ EVROPSKÉ RADY PRO SYSTÉMOVÁ RIZIKA**ze dne 22. září 2016****ke zranitelným místům sektoru obytných nemovitostí v Nizozemsku ve střednědobém horizontu****(ESRB/2016/10)**

(2017/C 31/07)

GENERÁLNÍ RADA EVROPSKÉ RADY PRO SYSTÉMOVÁ RIZIKA,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1092/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o makroobezřetnostním dohledu nad finančním systémem na úrovni Evropské unie a o zřízení Evropské rady pro systémová rizika ⁽¹⁾, a zejména na články 3 a 16 tohoto nařízení,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Konkrétní projevy zranitelných míst sektoru obytných nemovitostí mohou být, jak ukazují zkušenosti z mnoha zemí, zdrojem významných rizik pro domácí finanční stabilitu a mohou mít závažné nepříznivé důsledky pro reálnou ekonomiku, jakož i případné negativní dopady na jiné země.
- (2) Evropská rada pro systémová rizika (ESRB) nedávno dokončila systematické a výhledové hodnocení zranitelných míst sektoru obytných nemovitostí v celé Unii. ESRB v této souvislosti identifikovala v osmi zemích určitá zranitelná místa, která ve střednědobém horizontu představují zdroj systémového rizika pro finanční stabilitu s potenciálními závažnými nepříznivými důsledky pro reálnou ekonomiku.
- (3) Hodnocení zranitelných míst uskutečněné ESRB upozorňuje v případě Nizozemska na tyto skutečnosti:
  - a. Domácnosti v Nizozemsku jsou vysoce zadluženy, přičemž poměr dluhu domácností k jejich příjmům patří i přes mírný pokles v posledních letech mezi nejvyšší v Unii.
  - b. Nizozemské hypotéky se navíc v poměru k hodnotě poskytnutého zajištění řadí k nejvyšším v Evropě. Zhruba čtvrtina všech držitelů hypoték a polovina všech hypotečních dlužníků pod 40 let má celkový dluh přesahující hodnotu jejich nemovitosti. Tato zranitelnost pravděpodobně zůstane i nadále na zvýšené úrovni, zaprvé proto, že částky nových hypotečních úvěrů jsou v poměru k hodnotě koupené nemovitosti vysoké, a zadruhé z důvodu nízké míry amortizace. U nových hypotečních úvěrů je však míra amortizace vyšší, protože pouze v případě amortizovaných hypoték lze odečíst úroky pro daňové účely, což domácnosti motivuje k amortizaci svých úvěrů.
  - c. V současnosti nelze na trhu s obytnými nemovitostmi v Nizozemí obecně pozorovat žádné známky nadhodnocení a z historického hlediska se ceny zdají být v porovnání s příjmy nízké. Je tomu tak i přesto, že po významném poklesu po celosvětové finanční krizi ceny obytných nemovitostí v posledních letech výrazně rostou. Ve velkých městech, ne však v celostátním měřítku, se ceny vrací na úroveň před krizí.
  - d. Vysoká zadluženost domácností spolu s poměrně nízkou úrovní zajištění hypotečních úvěrů by mohly mít značný přímý a nepřímý nepříznivý vliv na makroekonomickou a finanční stabilitu. Například v případě nepříznivého ekonomického nebo finančního šoku, jako je zvýšení nezaměstnanosti a/nebo pokles růstu příjmů, může být pro vysoce zadlužené domácnosti obzvláště složité splácet své dluhy a počet nesplácených hypoték se může zvýšit, což by mělo za následek přímé úvěrové ztráty bank, zejména dochází-li současně k poklesu cen obytných nemovitostí. Pokud se naplní nepříznivý scénář pro ekonomiku, mohou s ním spojené negativní dopady na příjmy a majetek domácností zvýraznit úvodní šok, čímž se dále zvýší přímé a nepřímé nepříznivé dopady na finanční stabilitu (např. pokud domácnosti musí snížit spotřebu, aby byly schopny splácet své hypoteční úvěry).

⁽¹⁾ Úř. věst. L 331, 15.12.2010, s. 1.

- e. Nizozemský bankovní systém je celkově dobře kapitálově vybaven a nizozemské orgány zavedly řadu kapitálových rezerv, které budou v následujících letech postupně zaváděny. Zátěžové testy ukazují, že nizozemské banky mají dostatečný kapitál, aby se vyrovnaly s nepříznivým vývojem na trhu s obytnými nemovitostmi. Z těchto důvodů lze bankovní systém považovat za odolný vůči přímým šokům v sektoru obytných nemovitostí. Je třeba rovněž upozornit na rostoucí význam nebankovního sektoru pro poskytování úvěrů na bydlení. Přibližně polovinu všech nových hypotečních úvěrů v současné době poskytují nebankovní subjekty, jako jsou pojišťovny. Některá makroobezřetnostní opatření, která byla přijata ve vztahu k úvěrům (např. limit pro poměr úvěru k hodnotě nemovitosti), se rovněž vztahují na úvěry poskytované nebankovním sektorem. K dispozici je však jen omezená analýza potenciálních rizik, jež pro finanční stabilitu mohou představovat nebankovní poskytovatelé hypotečních úvěrů.
- f. Výše uvedená zranitelná místa zmírňuje přítomnost některých strukturálních faktorů, které omezují přímé úvěrové riziko plynoucí z hypotečních úvěrů a mezi něž patří např. efektivní mechanismy náhrady pro poskytovatele úvěrů a přísná pravidla osobní bankrotu.
- g. ESRB bere na vědomí opatření, která byla v Nizozemsku v souvislosti se sektorem obytných nemovitostí zavedena. Patří mezi ně postupně zpřísnované limity pro poměr nákladů na obsluhu dluhu k příjmům a poměr úvěru k hodnotě nemovitosti pro nové úvěry, jakož i omezení daňové odpočitatelnosti hypotečních úroků. I když jsou tato opatření vzhledem k povaze zranitelných míst sektoru obytných nemovitostí v Nizozemsku přiměřená, nemusí k jejich úplnému vyřešení postačovat, neboť většina opatření je teprve postupně zaváděna a jejich účinky nebudou vzhledem ke kalibraci těchto opatření velmi omezující ani po jejich úplném zavedení,

PŘIJALA TOTO VAROVÁNÍ:

ESRB identifikovala v sektoru obytných nemovitostí v Nizozemsku zranitelná místa, která ve střednědobém horizontu představují zdroj systémového rizika pro finanční stabilitu s potenciálními závažnými nepříznivými důsledky pro reálnou ekonomiku. Z makroobezřetnostního hlediska považuje ESRB za hlavní zranitelná místa trvale vysokou zadluženost domácností ve spojení s nízkou úrovní zajištění hypotečních úvěrů. Konkrétně existuje velká skupina domácností, zejména mladších hypotečních dlužníků, jejichž dluh převyšuje hodnotu jejich nemovitosti.

Ve Frankfurtu nad Mohanem dne 22. září 2016.

Francesco MAZZAFERRO

Vedoucí sekretariátu ESRB

Jménem generální rady ESRB